

A nemek közötti egyenlőség szempontját az uniós alapok esetében érvényesítő költségvetés-tervezésről szóló eszköztár

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) kifejlesztett egy online eszköztárat annak érdekében, hogy a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezést a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének eszközeként alkalmazzák az uniós alapokkal kapcsolatos eljárások során.

Kinek szól ez az eszköztár?

- az uniós alapok programozásában részt vevő irányító hatóságoknak;
- az uniós alapok projektjeinek végrehajtásában részt vevő közreműködő szervezeteknek;
- a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek;
- az uniós alapokkal foglalkozó uniós személyzetnek.

© Chiara Luxardo

Mit tartalmaz az eszköztár?

© Amnaj Khetsamtip/Shutterstock.com

Az első három szakasz ismerteti a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés fogalmát és megvizsgálja, miért fontos ez az uniós alapoknál. A 4. szakasz 11 gyakorlati eszközt mutat be a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés alkalmazására vonatkozóan, az alábbiakkal összefüggésben:

- uniós szabályozási keret;
- nemzeti/szubnacionális programozás és projektszintű támogatás;
- jelentéstétel, ellenőrzés és értékelés.

Mindegyik eszköz kiemeli a bevált tagállami gyakorlatokat, és ismerteti a kapcsolódó uniós alapokról szóló rendeletekre mutató hivatkozásokat, segítve ezzel a felhasználókat abban, hogy tudják, miért és hol alkalmazható az adott eszköz. Az EIGE nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezésről szóló eszköztára 22 uniós nyelven érhető el.

Miért fontos a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezésről szóló eszköztár az uniós alapoknál?

Az uniós alapok a nemek közötti egyenlőtlenségek csökkentésének elsődleges uniós eszközei közé tartoznak. A nemek közötti egyenlőség alapvető „horizontális elvként” szerepel az uniós alapok jogi és szakpolitikai kereteiben. Ez azt jelenti, hogy érvényesítése átível az uniós alapok valamennyi szakpolitikai célkitűzésén.

A nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés az uniós alapoknál elősegíti:

- az uniós jogi követelményeknek való megfelelést;
- az elszámoltathatóság, az eredményorientáltság és a hatékonyság előmozdítását az uniós alapok pénzügyi tervezésében és kezelésében;
- az átláthatóság fokozását a nők és a férfiak költségvetési eljárásokban való részvételének növelésével;
- az EU fenntartható növekedéssel, foglalkoztatással és társadalmi kohézióval, illetve az uniós polgárok jólétével kapcsolatos célkitűzéseinek megvalósítását; valamint
- a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdítását a maguk sokféleségében.

A 11 eszköz a következő:

1. eszköz

Az uniós alapok és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós szabályozási keret

Ez az eszköz felvázolja az uniós alapok szempontjából lényeges főbb uniós szakpolitikákat és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó célkitűzéseket. Célja a tagállamok és az irányító hatóságok segítése abban, hogy az uniós alapok programjainak tervezését és végrehajtását összhangba hozzák a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós stratégiákkal és szabályozási kerettel.

2. eszköz

A nemek közötti egyenlőtlenségek és a nemek igényeinek elemzése nemzeti és szubnacionális szinten

Az eszköz arra vonatkozóan nyújt iránymutatást, hogy hogyan értékeljük a nemek közötti egyenlőtlenségeket, illetve a nők és férfiak eltérő igényeit az uniós alapok programjaiban. A nemek közötti összehasonlító elemzés biztosítja, hogy a programozás:

- bizonyítékokon alapuljon;
- jó minőségű és hatékony legyen;
- előmozdítsa a nemek közötti egyenlőséget és előtérbe helyezze a hátrányos helyzetű nőket és férfiakat.

3. eszköz

A nemek közötti egyenlőség gyakorlati átültetése a szakpolitikai célkitűzésekbe és egyedi célkitűzésekbe/intézkedésekbe

Ezt az eszközt használhatják a tagállamok partnerségi megállapodások és az irányító hatóságok nemzeti és szubnacionális szinten operatív programok kidolgozásakor, a maguk sokféleségében a nők és a férfiak közötti egyenlőség EU-szerte történő előmozdítása érdekében.

4. eszköz

Koordináció az uniós alapok között a munka és a magánélet közötti egyensúly előmozdítása érdekében

Ez az eszköz feltárja, hogyan használhatók fel az alapok egymással összehangolva a munka és a magánélet közötti egyensúly előmozdítására. Az uniós alapok programozásában érintett nemzeti és szubnacionális irányító hatóságok használhatják. Az eszközt a partnerségi megállapodások és operatív programok kidolgozásához kell alkalmazni, a források partnerségi megállapodás szintjén történő együttes felhasználásának és az együttes felhasználás operatív program szintjén történő meghatározásának céljából.

Uniós szinten emellett az eszköz felhasználható a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv alkalmazásában elért haladásnak, valamint – általánosabban véve – a nők és férfiak egyenlő munkaerőpiaci jogai és lehetőségei finanszírozásának nyomon követésére.

5. eszköz

Partnerségek és többszintű kormányzás – az érintett partnerek, a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó szakértők szerepének és a monitoringbizottságok összetételének meghatározása

Ezt az eszközt az irányító hatóságok a következők biztosítása érdekében használhatják:

- az érintett szereplők, különösen a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó szakértők bevonása az uniós alapok programozási és nyomonkövetési folyamataiba; valamint
- hogy az uniós alapokon keresztül megvalósuló programok kidolgozásában és végrehajtásában részt vevő valamennyi szervezet integrálja a nemek közötti összehasonlító elemzést a gyakorlatába.

Az uniós alapok partnerei irányítják a programozást és a végrehajtást, felügyelik a program teljesítményét, és hagyják jóvá a projektek kiválasztási szempontjait, valamint értékelési terveit. Feladatuk az uniós alapokhoz kapcsolódó folyamatok minőségének biztosítása, valamint az Unió és a tagállamok átfogó célkitűzéseivel való összhang fenntartása.

6. eszköz

Minőségi és mennyiségi mutatók kidolgozása a nemek közötti egyenlőség előmozdítása érdekében

Ez az eszköz az alábbiakban nyújt segítséget:

- a nemek közötti egyenlőség előmozdítását szolgáló minőségi és mennyiségi mutatók meghatározása, kiterjesztve az egyes alapokhoz már meghatározott közös mutatókra. Ez lehetővé teszi a tagállamok és az Unió számára, hogy nyomon kövessék, milyen módon járultak hozzá az alapok a nemek közötti egyenlőség előmozdításához; valamint
- a mutatók összehangolása a nemzeti esélyegyenlőségi prioritásokkal. Mindez lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy nyomon kövessék, milyen módon járultak hozzá az alapok a konkrét nemzeti esélyegyenlőségi prioritások előmozdításához.

Az eszköz a nemzeti és szubnacionális szintek irányító hatóságainak nyújthat segítséget olyan programok kidolgozásához, amelyek célja a maguk sokféleségében a nők és a férfiak közötti egyenlőség előmozdítása. Kulcsfontosságú információkkal szolgál az éves teljesítmény-felülvizsgálatokhoz, és releváns információkat nyújt a monitoringbizottság számára, valamint a félidős, illetve utólagos értékelésekhez.

7. eszköz

A nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő projektkiválasztási kritériumok meghatározása

Ez az eszköz az irányító hatóságok és a monitoringbizottságok számára nyújt segítséget a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő projektek tervezéséhez, valamint a nemek közötti egyenlőség szempontjait szem előtt tartó projektkiválasztási kritériumok meghatározásához. Létfontosságú ahhoz, hogy a nemek közötti egyenlőség horizontális elvként épüljön be az uniós alapok által finanszírozott összes tevékenységbe.

8. eszköz

A nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos forráselosztás nyomon követése (a későbbiekben áll majd rendelkezésre)

Ez az eszköz egy olyan rendszert mutat be, amely nyomon követi a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó célkitűzésekre fordított kiadásokat az uniós alapok programjain belül. Információt nyújt az ilyen célkitűzések finanszírozásáról az uniós alapok programjaiban, összekapcsolva az uniós alapokat az uniós szakpolitikákkal és a fenntartható fejlődési célokkal, különösen a fenntartható fejlődési célok 5.c.1. mutatójával (ez azon országok arányát mutatja, amelyek rendelkeznek a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos forráselosztás nyomon követésére és közzétételére szolgáló rendszerekkel). Az eszközt az irányító hatóságok használhatják a költségvetés-tervezési szakaszban és a kiadások ellenőrzésének és értékelésének szakaszában az éves végrehajtási jelentések részeként.

9. eszköz

A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése a projekttervezés során

Ez az eszköz ahhoz nyújt útmutatást, hogy hogyan alkalmazhatók projektszinten a partnerségi megállapodásokban és az operatív programokban megfogalmazott, a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célkitűzések és mutatók. A projekt tervezési, végrehajtási és nyomonkövetési szakaszában vehetik igénybe a nemzeti és szubnacionális szintek irányító hatóságai. Az eszközt az irányító hatóságok arra is használhatják, hogy iránymutatást nyújtsanak a helyi szereplők és projektvégrehajtók számára.

Az eszköz támogatja a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő projektkiválasztási kritériumokra és eljárásokra vonatkozó követelmények végrehajtását.

10. eszköz

A nemi dimenzió beépítése az értékelési és ellenőrzési folyamatokba

Ez az eszköz az irányító hatóságok és a monitoring-bizottságok számára nyújt segítséget az „értékelési tervek” kidolgozásához, ideértve a félidős és az utólagos értékeléseket is.

Az értékelési terv felvázolja a program értékelésének módját, ideértve a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célkitűzéseket és mutatókat is. A terv része a programok rendszeres értékelése – amelynek célja a végrehajtás minőségének javítása és a következő programszakasz megtervezésének elősegítése –, valamint a 2024-es félidős értékelés és az egyes programok 2029-es utólagos értékelése. Minden értékelésnek figyelembe kell vennie a program nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos szempontjait.

11. eszköz

Jelentéstétel a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kiadásokról

Ez az eszköz a nemek közötti egyenlőségre fordított kiadások nyomon követésének leghatékonyabb megközelítéseit mutatja be:

- a költségvetés nemi szempontú pénzügyi ellenőrzése;
- a nemek közötti egyenlőséget előmozdító költségvetési juttatások nyomon követése (lásd a 8. eszköz leírását);
- a nemek közötti egyenlőségre összpontosító kiadási incidencia elemzése.

Az eszközt az irányító hatóságoknak az éves végrehajtási jelentések részeként a kiadások ellenőrzésének és értékelésének szakaszában kell használniuk.

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) a nemek közötti egyenlőség kérdéseivel foglalkozó uniós tudásközpont. Az EIGE – a nemek közötti egyenlőség európai helyzetével kapcsolatos különleges szakértelem, valamint összehasonlítható és megbízható adatok nyújtásával – támogatja a politikai döntéshozók és valamennyi vonatkozó intézmény azon törekvését, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőség minden európai számára valósággá váljon.

© A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, 2020

A többszörözés a forrás feltüntetésével engedélyezett.

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
Litvánia

Elérhetőségek

<http://eige.europa.eu>

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/user/eurogender

<https://www.linkedin.com/company/eige>

eige.sec@eige.europa.eu

+370 52157444

Az Európai Unió
Kiadóhivatala